

Гальченко Світлана Іванівна
кандидат історичних наук, доцент,
Черкаський національний університет імені
Богдана Хмельницького (м. Черкаси, Україна)
Воробйов Дмитро Вадимович,
аспірант, Черкаський національний університет імені
Богдана Хмельницького (м. Черкаси, Україна)

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА АВСТРІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Україно-австрійські відносини сучасного періоду беруть початок з 1991 року. Процес встановлення дипломатичних відносин був надзвичайно цікавим.

Австрійські дипломати, що були представлені у столиці СРСР, уважно стежили за перебігом перебудови та розпадом союзу. У численних звітах Відня розглядалися варіанти розвитку подій. Особливо це стосувалася відносин Москви з Києвом, які були надзвичайно складними за свідченнями австрійських дипломатів [1, 59].

Однак, Австрія стала першою з європейських країн, яка організувала регулярне авіасполучення з Києвом, відкривши філію Austrian Airlines в березні 1991 року.

Після проголошення незалежності України Австрія делегувала свого дипломата Міхея Венінгера з Москви до Києва. Він очолив Наукову раду, що мала б представляти владу Австрії. За словами Венінгера, Австрія користується найкращою репутацією як політичний, економічний та культурно-науковий партнер у Києві [1, 61].

Варто зазначити, що Австрія була однією з серед західних держав, що після проголошення Україною незалежності встановила з Києвом так звані відносини «проформа». У вересні 1991 року міністри закордонних справ А. Мок та А. Зленко підписали консульський контракт [1, 61].

Дипломатичні відносини між республіками було встановлено 24 січня 1992 року, а попередня дипломатична установа в Києві отримала статус Консульства Австрії в Україні.

З цього моменту розпочинається новий етап українсько-австрійських контактів. Незважаючи на інтенсивність візитів на найвищих рівнях протягом 1992-1993 років (лише за 1992 рік відбулося 20 офіційних візитів в обох напрямках!), укладання двосторонніх угод відбувалося повільно, а більшість спроб їх підписання зазнавали невдач. Тільки в серпні 1993 року Відень та Київ

узгодили договір про двосторонню торгівлю. Наприкінці 1993 року між країнами було укладено «Меморандум щодо подальшого застосування двосторонніх договорів у відносинах між Австрійською Республікою та Україною», який унормовував питання нового пострадянського міждержавного документообігу [1, 67].

Українську дипломатичну місію у Відні протягом 1991-1994 років очолював Юрій Костенко. 5 років тривала каденція Миколи Макаревича, якого в 1999 році змінив Володимир Огрізко. Протягом 2004-2014 років Посольство України у Відні представляли Юрій Полурез, Володимир Єльченко, Вадим Костюк, Євген Чорнобривко, Василь Кирилич, Андрій Березний [2].

Першочерговим завданням дипломатичної місії у Відні є розвиток гармонійних та добросусідських відносин між державами та політична, економічна, культурна та наукова співпраця.

Українсько-австрійські відносини мали, в першу чергу, торговельно-економічного характер. До кінця 1999 року було підписано 26 двосторонніх угод, які регулювали наступні питання: про співробітництво у митній справі, про уникнення подвійного оподаткування, про співробітництво в енергетичній та науково-технічній сфері, про лісове господарство та землекористування, про транскордонне пересування, перевезення пасажирів тощо. Це збільшило обсяг австрійських інвестицій в Україні [3, 319].

Станом на 2013 рік в Україні було зареєстровано більше 200 підприємств за участю австрійського капіталу. Одним з найбільш красномовних прикладів українсько-австрійської бізнес-співпраці є проектування та будівництво знаного гірськолижного курорту «Буковель» через інвестиційну компанію «План Альт». Добре відомими в Україні є супермаркети австрійського походження «Білла» [4, 30].

Перша офіційна зустріч на рівні глав держав між Україною та Австрією відбулася аж у жовтні 1998 року, коли Леонід Кучма відвідав з державним візитом Відень. Цього ж року у столиці Австрії відбувся саміт Україна-ЄС, де було напрацьовано Стратегію щодо України. Візит-відповідь Федерального президента Австрії Томаса Клестеля до Києва відбувся в травні 2000 року. З кінця 1990-х років до 2013 року нараховується 10 зустрічей на рівні глав держав, 4 на міжпарламентському рівні, 9 на рівні глав урядів та 16 на рівні керівників зовнішньополітичних відомств [2].

В 2009 році Україна та Австрія підписали Меморандум про співробітництво у сфері туризму, який передбачав налагодження туристичної інфраструктури та реалізації спільних українсько-австрійських проектів [2, 319].

Ще з початку 1990-х років в Україні розпочинають діяльність мережа австрійських культурних організацій та проектів в освітній та науковій сферах. Об'єднуючими центрами цієї мережі є Австрійський культурний форум (Київ) та Австрійське бюро кооперації (Львів). Основною метою діяльності цих центрів є активна участь у культурно-науковому житті [4].

Ще з 1992 року в Києві, Львові та Чернівцях почали діяти австрійські бібліотеки, в 1996 р. така книгозбірня з'явилася у Харкові, а в 2009 році – у Дрогобичі. Також у 1992 році почав функціонувати Українсько-австрійський

науковий центр НАН України [1, 68].

Також були здійснені перші кроки щодо присутності України в Австрії. Зокрема, у 1992 році у Відні було засновано Австрійсько-українське товариство, яке має на меті популяризувати нашу культуру в центральній Європі. Так, у 1993 році було проведено дві виставки – «Золото Києва» та «Тора і корона» – у Музеї мистецтв у Відні. Міністерства закордонних справ обох країн розцінили їх як «основні моменти культурної співпраці» [1, 69].

Україна та Австрія провели Двосторонній рік культури у 2019 році. Він стартував з урочистої церемонії за участю Надзвичайного та Поважного Посла Республіки Австрії Герміне Поппелер, Генерального директора Українського інституту Володимира Шейка та директора Австрійського культурного форуму в Києві Ульфа Хаусбрандта. [5].

Варто вказати, що після 24 лютого 2022 року Австрія, як і всі країни Європейського Союзу, засудили російську агресію, проте реальні кроки (заклики до послаблення санкцій, збільшення експорту газу тощо) республіки залишаються тривожними. Незважаючи на це, Австрія робить багато для допомоги Україні.

Література:

1. Брайт А. Відень-москва і Відень-Київ. Падіння СРСР і нова незалежність України з перспективи Відня. Австрія й Україна на історичних перехрестях: наук. зб. Київ. 2016. С. 39-74.
2. Політичні відносини. Посольство України в республіці Австрія URL: <https://austria.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/127-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-avstrijeju>
3. Сафар'янс Є. Формування договірно-правових засад українсько-австрійських відносин (1991-2016 рр.). Український історичний збірник. Вип. 19. 2017. С. 313-323
4. Про нас. Австрія в Україні. URL: <https://austriaukraine.com/uk/about/>
5. Україна та Австрія розпочали Двосторонній рік культури. Ukrainian Institute. URL: <https://ui.org.ua/news/ukrayina-ta-avstriya-rozpochaly-dvostoronnij-rik-kultury/>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.